

Van: INBO Nieuwsbrief <nieuwsbrief@inbo.be>
Aan: veerle.solia@amsab.be
Datum: 10/19/2010 02:11 PM
Onderwerp: INBO Nieuwsbrief

</ head>

Nieuwsbrief van het Instituut
voor Natuur- en
Bosonderzoek (INBO)

V.U.: Dr. Jurgen Tack
Redactie: Koen Van Muylem
en Hugo Verreycken
Reacties naar
koen.vanmuylem@inbo.be

Inhoud

[Rapport Meetnet
Zoetwatervis 2009:
Toestand Vlaamse rivieren
stabiel](#)
[Voormalig IBW-directeur, ir.
Victor Steenackers,
overleden](#)
[Het realiseren van de Natura
2000-gebieden in Europa:
Samenwerken en nog eens
samenwerken](#)
[Vlaanderen in kaart
gebracht: BWK versie 2
beschikbaar](#)
[Informatiecentrum INBO
beter toegankelijk door
vernieuwde website](#)
[INBO-studiedag 18
november: Genetica in
natuurbeleid en -beheer](#)
[Vacature
programmamanager \(M/V\)
bij het Eigen Vermogen van
het INBO](#)
[Kort nieuws](#)

Rapport Meetnet Zoetwatervis 2009: Toestand Vlaamse rivieren stabiel

In het kader van het
'Meetnet Zoetwatervis'
bevisten we vorig jaar 159
locaties verspreid over tien
bekkens in Vlaanderen.
Afgezien van enkele
uitzonderingen stellen we
vast dat de vissamenstelling
van de bemonsterde beken
weinig veranderd is ten
opzichte van de vorige
bevissingen in 2004-2006.

In het Dijlebekken bevisten
we de IJse. Belangrijkste
vaststelling was de verdere
toename van het aantal
bermpjes door de

herkolonisatie vanuit de Dijle. De herkolonisatie is nu mogelijk omdat de migratiebarrières opgeheven zijn. Voorts namen we een afname van het stekelbaars-, riviergrondel- en blankvoornbestand waar. We vingen er ook de recent geherintroduceerde kwabaal. De vangstresultaten op de Demer zijn vergelijkbaar met die van de andere campagnes in de jaren 2000. Soorten zoals blankvoorn, riviergrondel en blauwbandgrondel blijven goed vertegenwoordigd. Goed nieuws is de vangst van 15 grote modderkruipers. De laatste keer dat we deze beschermde en zeldzame soort aantreffen op de Demer was in 1999.

Op de Mark en zijlopen in het Maasbekken zijn de gevangen aantallen laag, al werden daar recent een aantal migratiebarrières opgelost en uit onderzoek blijkt dat vissen er nu kunnen passeren. We stelden in onze campagne ook een meer diverse levensgemeenschap stroomopwaarts de gesaneerde barrières vast. Toch bleven de verhoopte resultaten wat uit. De rivierdonderpad migreert vanuit de Kleine Nete verder stroomopwaarts op de Grote Nete. Voor het eerst in dit reguliere meetnet vonden we bot op drie locaties op de Grote Nete. Deze diadrome soort (vis die tussen zoet en zout water migreert) trekt vanuit de Schelde naar de zijrivieren. Hun aanwezigheid in de Grote Nete duidt op een verbetering van de connectiviteit. Het visbestand op 't Liefken (Gentse kanalen) ging lichtjes vooruit, de visstand op de Burggravenstroom dan weer lichtjes achteruit.

Op de Zwinnevaart in de Brugse polder vingen we tien soorten, ten opzichte van vroegere campagnes is hier een verbetering

merkbaar. In 1996 was hier
geen visleven, in 2005
vingen we slechts twee
soorten.

Van Thuyne, G. en Breine J.
(2010). Visbestandopnames
in Vlaamse beken en
rivieren afgev ist in het
kader van het 'Meetnet
Zoetwatervis' 2009. Rapport
van het Instituut voor
Natuur- en Bosonderzoek,
INBO.R.2010.42,
Groenendaal.

Gerlinde Van Thuyne
Jan Breine

Terug

**Voormalig IBW-directeur,
ir. Victor Steenackers,
overleden**

Op vrijdag 27 augustus
overleed Victor Steenackers
op 82-jarige leeftijd in het
Onze-Lieve-Vrouwziekenhuis
in Aalst. Hij was tot zijn
pensionering in 1993
directeur van het Instituut
voor Bosbouw en
Wildbeheer (nu deel van het
INBO).

Hij begon zijn loopbaan in
1954 aan het private
Instituut voor
Populierenteelt van de Union
Allumetti re (Swedish
Match) te Geraardsbergen
met als opdracht
snelgroeiende en
ziekteresistente populieren
te ontwikkelen voor de
luciferindustrie.
Zijn kruisings- en
veredelingswerk resulteerde
in 1970 in het op de markt
brengen van 13 nieuwe
populierenvari teiten, de
'UNAL-klonen'. Ook de
populieren die het INBO de
laatste jaren
commercialiseerde zijn nog
het resultaat van zijn
kruisingswerk.
Toen Swedish Match besliste
om het populierenonderzoek
af te stoten, zorgde hij
ervoor dat het toen federale
Ministerie van Landbouw in
1976 het onderzoek
overnam als Rijksstation
voor Populierenteelt. In
1990 werd dat dan het
Vlaamse Instituut voor
Bosbouw en Wildbeheer.

Vanaf 1976 kon ir. Steenackers het veredelingsonderzoek uitbreiden naar andere boomsoorten zoals wilg, els en boskers. Hij benadrukte steeds het belang van uitgebreide genenbanken, waarvan het INBO een van de rijkste voor populier bezit. Ook had hij bijzondere aandacht voor autochtoon materiaal, zo bracht hij begin jaren 1960 de laatste Belgische relict van de Europese zwarte populier samen in de genenbank. De door hem opgebouwde genenbanken vormen nog steeds de basis van het selectie- en verdelingsonderzoek van het INBO.

De heer Steenackers werd wereldwijd ook erkend als autoriteit in zijn vakgebied, wat leidde tot zijn verkiezing tot voorzitter van de internationale populierencommissie van de FAO. Hij wist ook samenwerkingsverbanden uit te bouwen met niet alleen Europese maar ook met Amerikaanse en Canadese onderzoeksinstituten. Eind jaren 1980 werd hij door de FAO als expert gevraagd om in Binnen-Mongolië (China) een veredelingsprogramma voor populier op te bouwen om door bebossing de verwoestijning tegen te houden.

Het mag duidelijk zijn dat ir. Victor Steenackers het Vlaamse veredelingsonderzoek op de wereldkaart gezet heeft.

De directie en het personeel wensen de familie veel sterkte toe bij het verlies van zo'n verdienstelijk man.

Jos Van Slycken

Terug

Het realiseren van de Natura 2000-gebieden in Europa: Samenwerken en nog eens samenwerken

In heel veel landen bepaalt Europese regelgeving in

hoge mate het natuurbeleid. Zo stellen de Vogel- en de Habitatrichtlijn onder andere welke soorten en habitattypen beschermd moeten worden. Alhoewel de doelen duidelijk centraal gedefinieerd zijn, kunnen de middelen of instrumenten die men wil gebruiken, door de individuele landen zelf gekozen worden.

Omdat het Directoraat-Generaal Milieu van de Europese Commissie geïnteresseerd is in de manier waarop de lidstaten hierbij te werk gaan en de voortgang die gemaakt wordt, heeft ze drie ALTER-Net instituten, namelijk het Centre for Ecology and Hydrology (CEH), Alterra en het INBO onderzoek laten doen naar de implementatie van Natura 2000. Drie rapporten over dit onderzoek zijn nu beschikbaar.

Twee ervan handelen over de manier waarop het beheer voorbereid en georganiseerd wordt; in het derde is een website voor uitwisseling van ervaringen met beheer uitgewerkt en wordt er bekeken hoe de uitreiking van een jaarlijkse 'Natura 2000 partner of the year' georganiseerd kan worden. De inhoud van beheerplannen, de manier waarop ze opgemaakt worden, wie er allemaal bij betrokken wordt, hun geldigheidsduur, de instrumenten die voor dat beheer ingezet kunnen worden en wie het beheer zal uitvoeren, verschillen sterk tussen de landen.

Niet zelden blijkt dat het noodzakelijke beheer van die grote oppervlakte Natura 2000-gebieden de capaciteit van klassieke natuurbeheerders te boven gaat en dat er naar nieuwe (samenwerkings)vormen gezocht moet worden. Dat is het onderwerp van het tweede rapport waarin nagegaan wordt hoe men tot geïntegreerd beheer van Natura 2000-gebieden kan komen. De redenen voor geïntegreerd beheer zijn

verscheiden en hebben soms te maken met de complexiteit van de ecosystemen zelf, maar evengoed met het vermijden van sociale conflicten, het erkennen van de belangen van onder andere eigenaars en grondgebruikers of het werkelijk nastreven van meerdere, gelijkwaardige doelen in een Natura 2000-gebied. Met verschillende voorbeelden van 'best practice' wordt geïllustreerd hoe geïntegreerd beheer geen utopie hoeft te zijn.

R.W. Kruk, G. De Blust, R.C. van Apeldoorn, I.M. Bouwma, A.R.J. Sier. 2009. Information and communication on the designation and management of Natura2000 sites. Main report II. Organizing the management in 27 EU Member States. Opdracht DG-ENV. Rapport Alterra-INBO-CEH, 98p.

De Blust G., R.W. Kruk, R.C. van Apeldoorn, A.R.J. Sier. 2009. Information and communication on the designation and management of Natura2000 sites. Main report III. Towards Integrated Management. Opdracht DG-ENV. Rapport Alterra-INBO-CEH, 74p

A.R.J. Sier, R.C. Van Apeldoorn, G. De Blust, R.W. Kruk. 2009. Information and communication on the designation and management of Natura2000 sites. Main report IV. A Proposal for a Natura2000 partner award scheme. Opdracht DG-ENV. Rapport Alterra-INBO-CEH, 26p

Geert De Blust

Terug

**Vlaanderen in kaart
gebracht: BWK versie 2
beschikbaar**

Al sinds 1997 werkt men in

het INBO aan de actualisatie van de Biologische Waarderingskaart. Versie 2 is nu voor heel Vlaanderen beschikbaar.

De vernieuwde Biologische Waarderingskaart (BWK) versie 2 is een inventarisatie en evaluatie van het hele Vlaamse en Brusselse grondgebied. De inventaris omvat de bodembedekking (bebouwing, grasland, bos, ...) en de aanwezige vegetatie (natte heide, dotterbloemhooiland, elzenbroekbos, ...). Ook wordt aandacht besteed aan kleine landschapselementen (drinkpoelen, bomenrijen, hagen, ...). Een inkleuring in groentinten geeft de biologische waarde van het milieu weer. Een ervaren gebruiker kan als het ware het landschap lezen en in een oogopslag het 'groene' karakter van een bepaald gebied afleiden.

Aan de publicatie ging een lang proces vooraf waarin vooral de inventarisatie op het terrein tijdrovend was. Nochtans is het systeem zeer eenvoudig. Een tiental medewerkers van het INBO doorkruiste heel Vlaanderen. Ter plaatse noteerden ze de bodembedekking en de vegetatie aan de hand van vooraf vastgelegde codes. Het eindresultaat is een kaart die heel Vlaanderen anno 1997-2008 weergeeft.

Vlaanderen is een van de weinige Europese regio's die een dergelijke, gedetailleerde situering en typering heeft van de bodembedekking en de

biotopen. Het spreekt voor zich dat zo een kaart van nut is voor iedereen geïnteresseerd in natuurbehoud of ruimtelijke planning. De BWK laat toe om de beleidsevaluatie (bv. Natuurrapport), de beleidsplanning en -uitvoering (bv. afbakening van het Vlaamse Ecologisch Netwerk) op Vlaams niveau mee gestalte te geven. Ook voor het uitvoeren van Europese verplichtingen (bv. Natura 2000) is de BWK van belang.

De kaarten zijn [online](#) raadpleegbaar. Meer informatie vind je in het rapport 'Biologische Waarderingskaart, versie 2.2' (INBO.R.2010.36) en op [het BWK deel van de INBO site](#).

[Steven De Saeger](#)

[Terug](#)

**Informatiecentrum INBO
beter toegankelijk door
vernieuwde website**

Sinds de reorganisatie heeft het INBO een Informatiecentrum (inclusief de bibliotheek). Deze schat aan informatie is nu nog beter te raadplegen via www.inbo.be/publicaties en informatiecentrum.inbo.be

Je kan in het Informatiecentrum de volledige INBO-publicaties raadplegen. Via het Open Natuur Archief bieden wij ook de volledige wetenschappelijke publicaties aan waaraan minstens een INBO-auteur heeft meegewerkt. Deze institutionele opslagplaats is opgebouwd volgens de principes van het Open Archives Initiative (OAI). Naast de INBO-publicaties kan je ook de bibliotheekcatalogus (boeken, rapporten,

tijdschriften) raadplegen.
Die catalogus werd opgezet
aan de hand van het door
het Vlaams Instituut voor de
Zee (VLIZ) ontwikkelde
informatiesysteem IMIS. Via
IMIS stellen we nu ook extra
informatie ter beschikking
over:

- **personen:**

INBO-medewerkers
(inclusief contactgegevens,
gerelateerde projecten,
publicaties, datasets, ...)

- **instituten:**

detailinformatie over
aanverwante instellingen

- **kaarten:** topografische
kaarten, orthofotoplannen,
...

- **datasets:** verzamelingen
van INBO-databestanden,
verzameld in het kader van
een lopende
inventarisatie-actie

Op de hoofdpagina vind je in
de rechterkolom
verschillende rubrieken die
toelaten specifieke types
van INBO-publicaties op te
sporen. Zo deelden we de
artikels in in A1-, A2- en
A3-publicaties. Dat zijn
respectievelijk publicaties in
peer reviewed journals
opgenomen in Web of
Science, publicaties in peer
reviewed journals niet
opgenomen in Web of
Science en publicaties in
niet-peer reviewed journals.
Deze overzichtslijsten
worden gerangschikt per
jaar van uitgave en volgens
de eerste auteur.
De knoppen 'Zoeken in
INBO-publicaties' en 'Open
Natuur Archief' leiden je
naar de zoekinterface waar
je gericht de gewenste
publicaties kunt opsporen.

[Bart Goossens](#)

[Terug](#)

INBO-studiedag 18 november: Genetica in natuurbeleid en -beheer < /H3>

**Genetische variatie is het meest
basale onderdeel van de
biodiversiteit. Toch wordt er nog
relatief weinig aandacht aan
besteed in het Vlaamse en
Europese natuurbeleid en
-beheer. Om de noodzaak van
genetische kennis en dus**

onderzoek voor natuurbeleid- en beheer aan te tonen, organiseert het INBO daaromtrent een studiedag. Deze vormt een drieluik met een reeks genetisch georiënteerde artikels in Natuur.focus (september 2010 – maart 2011) en een themanummer van De Levende Natuur (maart 2011).

De studiedag is opgebouwd rond een aantal thema's die belangrijk zijn voor natuurbeleid en -beheer en waarbij genetisch onderzoek een essentiële rol speelt. Belangrijke thema's die aan bod komen zijn onder andere habitatfragmentatie, herintroductie, exoten en adaptatie. Eminente wetenschappers uit Vlaanderen en Nederland komen de thema's toelichten, geven praktische voorbeelden en beantwoorden vragen.

Het doelpubliek is, naast studenten en wetenschappers, vooral natuurbeheerders en eindgebruikers afkomstig uit ngo's, overheidsinstellingen en adviesbureaus.

De studiedag heeft plaats in het Consciencegebouw in Brussel op 18 november 2010 en is gratis, maar registratie is verplicht. Inschrijven doe je door je contactgegevens door te sturen naar Tessa Van Santen vóór 31 oktober 2010.

Meer info: surf naar de INBO site of contacteer Peter Breyne.

Peter Breyne

Terug

Vacature programmamanager (M/V) bij het Eigen Vermogen van het INBO

Het EVINBO zoekt voor Brussel:

Een programmamanager (A111) - Je voornaamste taak bestaat uit het ondersteunen van de interne projectleiders (vnl. onderzoeksgroepeliders en hun onderzoekers) bij de voorbereiding en concrete uitwerking van hun projecten. Je werkt daarbij nauw samen met de directie, de projectleiders, de personeelsverantwoordelijke en de coördinator financiën en begroting van het INBO. Je bouwt een (internationaal) netwerk uit en onderhoudt goede contacten met heel wat partners binnen en buiten de Vlaamse overheid - contract

onbepaalde duur -
solliciteren voor deze
vacature kan t.e.m. zondag
21 november 2010.

Meer info vind je [hier](#).

[Terug](#)

Kort nieuws

Biodiversiteit op CANVAS

Op dinsdag 19 en 26 oktober
om 22.05 uur zendt CANVAS
een tweedelige
documentaire uit waaraan
het INBO heeft meegewerkt.
In 'Biodiversiteit in België'
gaat het over de problemen
waarmee de natuur in
Vlaanderen te kampen
heeft, maar is er ook
aandacht voor positieve
evoluties en voor wat elk
van ons kan doen om de
biodiversiteit meer kansen
te geven.

INBO poster wint prijs in Letland

De INBO-poster 'Biodiversity
& Sustainability in Flanders:
an indicator-based
assessment' heeft de prijs
voor de beste poster
gewonnen tijdens een
congres over 'Harmonizing
Sustainability with Nature
Protection' in Valmiera,
Letland op 19 en 20
augustus. De poster geeft
een synthese van 13
SEBI-indicatoren. SEB I
staat voor Streamlining
European Biodiversity
Indicators: aan de hand van
26 indicatoren evalueert
men in heel Europa op
dezelfde manier de toestand
van de natuur en de
voortgang van het beleid.
Gegevens voor Vlaanderen
kan je vinden in de
publicatie '[Natuurindicatoren
2010](#)' of op de
[Natuurindicatoren site](#).

[Terug](#)

Aanmelden of uitschrijven
kan via mail naar
nieuwsbrief@inbo.be.
Mits je de bron vermeldt,
mag je delen uit de INBO
Nieuwsbrief overnemen in
andere publicaties. Graag
een seintje naar
koen.vanmuylem@inbo.be

wanneer je dit doet.
Je kan de nieuwsbrief als
pdf (met foto's)
downloaden op
www.inbo.be.

Druk dit bericht a.u.b. niet onnodig af.
Please do not print this message unnecessarily.

Dit bericht en eventuele bijlagen geven enkel de visie van de schrijver weer en binden het INBO onder geen enkel beding, zolang dit bericht niet bevestigd is door een geldig ondertekend document. The views expressed in this message and any annex are purely those of the writer and may not be regarded as stating an official position of INBO, as long as the message is not confirmed by a duly signed document.